

VI ER ALLE I TRANSITION

Af HANNE LØNGREEN, INSTITUTLEDER FOR
INSTITUT FOR UDDANNELSE OG PÆDAGOGIK (DPU),
AARHUS UNIVERSITET

Da jeg var yngre, var jeg af den overbevisning, at med alderen kom roen. Det kontinuerlige liv med faste rammer og sikkerhed for, at dagen i morgen bliver som dagen i dag. Mine forældre så ligesom deres forældre ud, som om de sikkert og støt tilbagelagde den livsbane, de havde udstukket engang i deres unge dage. Kun verdenskrige og økonomisk depression kunne ryste dem.

Mindre kunne sikkert gøre det, men sådan så det ikke ud dengang. Og jeg spurgte aldrig, hvorfor en onkel tog tre år til Grønland for at arbejde inden for et andet fag, eller hvorfor min mor en overgang arbejdede som sekretær og ikke som laborant, som hun ellers var uddannet til. For et barn er de voksnes liv først og fremmest stabile.

Jeg er siden holdt op med at vente på, at roen og stabiliteten indfinder sig. Det sker ikke i et liv anno 2013, der for mange byder på bestandig forandring og overgange. Hvad der i min forældres generation trods alt var en undtagelse, er i dag blevet et grundvilkår. Vi er i princippet alle i transition. På vej mod noget andet. Nogle helt konkret, fordi deres fag forsvinder, eller fordi finanskrisen kræver nedskæringer. Andre fordi de udvikler sig og lærer nyt, forandrer sig og bliver til noget andet end det, de var. Der sker for dem en transformativ læring, sådan som læringsteoretiker Knud Illeris beskriver det i sin nye bog, som har været med til at inspirere til dette nummer af Asterisk. Læring er andet og mere end tilegnelse af viden og færdigheder. Læring

»De to begreber, fællesskabet og pausen, forekommer mig at være vigtige elementer i udviklingen af det, man kunne kalde en 'vendepunkt-pædagogik', som vil kunne gøre os bedre til at støtte op om den enkeltes liv i forandring.«

forandrer os og kan udstikke nye og overraskende livsbaner.

Hvordan forholder vi os, når vi bliver nødt til at gå nye veje i karrieren og livet? Hvilke redskaber og strategier griber vi til, og stemmer de overens med de strategier og styringsteknologier, som de politiske systemer, der skal hjælpe de ramte individer videre, gør brug af? Dette nummer af Asterisk handler om vendepunkter og overgange. I uddannelsen, i karrieren og i livet.

Generelt ser det ud til, at der er to begreber, der bør få større opmærksomhed, når vi taler om overgange: pausen og fællesskabet.

Men pausen kommer i forandringens samfund ofte til at fremstå som negativt. Som

det rene fravær af fremdrift og produktivitet, som et tomrum mellem A og B, der hurtigst muligt skal elimineres. Pausen kan dog være nødvendig og rumme et læringspotentiale. Pausen kan være produktiv og åbne nye veje. Som i Martins tilfælde, som vi møder i den første artikel. For ham blev pausen ikke et spørgsmål om at nå hurtigst mulig fra A til B og finde et nyt arbejde som sælger. Han fandt ud af, at han skulle være pædagog.

Og så flytter man sig ikke alene. Overgange sker i samspil med fællesskaber. Om det nu er højskole-fællesskabet, der giver den enkelte mod og mening til forandring, marginaliserede unges deltagelse i grænsefællesskaber eller gruppe-coachingsamtaler, så spiller de sociale fællesskaber en afgørende rolle, når individer skal ændre kurs. Det glemmer vi tit i individualiseringens tidsalder.

De to begreber, fællesskabet og pausen, forekommer mig at være vigtige elementer i udviklingen af det, man kunne kalde en 'vendepunkt-pædagogik', som vil kunne gøre os bedre – som uddannelsessystem, som arbejdsmarked og som samfund – til at støtte op om den enkeltes liv i forandring. ■

